

**වැව් ජලයේ ගුණාත්මකභාවය පහත වැටීම හේතුවෙන් ඇති විය හැකි බලපෑම් පිළිබඳ
අධ්‍යයනය (මිහින්තලේ වැව ඇසුරෙන්)**

කේ.ආර්.ටී.ඒ.උපේක්ෂා හංසනි¹

වර්තමානය වන විට වියළි කලාපය ආශ්‍රිත පැතිර පවතින කුඩා වැව් වල ජලයේ ගුණාත්මකභාවය පහත වැටීම හේතුවෙන් පාරිසරික , සමාජීය , ආර්ථික ගැටලු රාශියක් නිර්මාණය වී ඇත . ශ්‍රී ලංකාවේ වියළි කලාපයට අයත් වැව් දාහතර දහසක් පමණ මේ වන විට හඳුනාගෙන ඇති අතර ඒවායෙන් සමහරක් මේ වන විට දුෂණයට ලක්වෙමින් පවතී. උතුරුමැද පළාතේ අනුරාධපුර දිස්ත්‍රික්කයේ මිහින්තලය ප්‍රදේශයට අයත් මිහින්තලය වැව යනු එම ප්‍රදේශවාසීන්ට මහත් ප්‍රයෝජන රැසක් අත්කර දෙන්නකි. එනම් ගොවීන්ට ධීවරයන්ට වෙළෙඳ ප්‍රජාවට මෙන්ම ගම්වාසීන්ට ද එය ඉතා ප්‍රයෝජනවත් ජල මූලාශ්‍රයකි. වර්තමානය වන විට වාර්තා වී ඇති තොරතුරු වලට අනුව මෙම වැවේ ජලයෙහි ගුණාත්මකභාවය අපජල පද්ධති මෙන්ම ඒ ආශ්‍රිත මිනිසාගේ නොමනා හැසිරීම් නිසා විනාශ වෙමින් පවතී. ඒ අනුව මිහින්තලේ වැවෙහි ජලයෙහි ගුණාත්මකභාවය පහත වැටීම හේතුවෙන් ඇති විය හැකි බලපෑම් ඉහළ යමින් පවතී. ඒ පිළිබඳ අධ්‍යයනය කිරීම මෙහි ප්‍රධාන අරමුණ වේ. අධ්‍යයනය සඳහා ප්‍රාථමික දත්ත සහ ද්විතීයික දත්ත මූලාශ්‍රයන් භාවිතා කරන ලදී. මිහින්තලේ වැව සම්බන්ධ ගොවි සමිතියේ සාමාජිකයින් 10 කු හා ගම්වාසීන්ගෙන් ප්‍රශ්නාවලි ක්‍රමවේදය භාවිතා කරමින් මෙම අධ්‍යයනය සඳහා අවශ්‍ය ප්‍රාථමික දත්ත රැස් කිරීම සිදුවිය. ගුණාත්මක දත්ත විශ්ලේෂණ ක්‍රමවේද භාවිතා කරන ලදී. අධ්‍යයනයේ ප්‍රතිඵල මගින් තහවුරු වූයේ වැවෙන් ප්‍රතිලාභ ලබා ගන්නා එම ප්‍රදේශවාසීන්ට ආර්ථිකමය සමාජීය මෙන්ම පාරිසරික වටිනාකම් අහිමි වී ඇති බවයි. මෙම වැවට ඉහළ ප්‍රදේශයෙන් පැමිණෙන අපජලය රොන්මඩ ආදිය නිසා වැවෙහි ඇල්ගී වර්ග වර්ධනය වී සුන්දරත්වයට හානි පැමිණ වී ඇත. වැව ආශ්‍රිතව පවතින ශාකපද්ධතිය මෙන්ම වැවේ සිටින මත්ස්‍ය සම්පත පවා විනාශ වෙමින් පවතින බව පැහැදිලි විය. අද වන විට මිරිදිය ධීවර කමරාන්තය සඳහා මෙම වැව භාවිතා නොවන තත්වයට පත්වී ඇත. පහල ප්‍රදේශවල ඇති කුඹුරු සශ්‍රීක කර ගැනීම සඳහා මෙයින් නිසියාකාර ලෙස ජලය නොලැබෙන බවද වාර්තා විය. ඒ අනුව මෙම වැවට අපජලය එකතු වෙන ජල මූලාශ්‍ර හඳුනා ගැනීමත්, එකී අප ජලය නැවත පිරිසිදු කිරීම කටයුතු සිදු කිරීමට අවශ්‍ය තාක්ෂණික කටයුතු සිදු කිරීමත් අවශ්‍ය බව පැහැදිලි වේ. මෙම අධ්‍යයනයේ අවසාන යෝජනාව වන්නේ මෙවැනි අවිධිමත් මිනිස් ක්‍රියාකාරකම් නිසා වැවට ඇතිවී තිබෙන බලපෑම් අවම කර ගනිමින් එම ප්‍රදේශවාසීන් ද ප්‍රයෝජනයට ගත හැකි පරිදි එම වැව සංරක්ෂණය කිරීමයි .

මූලාශ්‍ර පද - මිරිදිය ජලය, මිහින්තලය වැව, ජලයෙහි ගුණාත්මකභාවය, අපජලය

¹ පාරිසරික කළමනාකරණ අධ්‍යයනාංශය, සමාජීය විද්‍යා හා මානව ශාස්ත්‍ර පීඨය, ශ්‍රී ලංකා රජරට විශ්ව විද්‍යාලය, මිහින්තලේ. upekshahansani1999@gmail.com